

Forfatter: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin

Titel: BREV TIL: Ingemann, Bernhard Severin FRA: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin (1836-01-19)

Citation: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin: "BREV TIL: Ingemann, Bernhard Severin FRA: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin (1836-01-19)", i *Grundtvig og Ingemann*, Forlagt af Samfundet til den Danske Litteraturs Fremme, s. 176. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001989206-000-shoot-L001989206000_0065.pdf (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvig og Ingemann

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Grundtvig til Ingemann.
Kristianshavn. 19de Jan. 1836.

Kjære Ven!

Vel kunde du snart forskrække mig med dine Barometer-Lignelser, ej blot fordi jeg er en Stymper i Naturlæren, men især fordi jo deraf kunde følge, at man slet ikke vidste, hvad man havde i Sorø, om Gud vil, vi lever til næste Aar; men jeg bliver dog ikke bange, thi jeg bliver mer og mer Realist og spørger derfor ej nær saa meget efter mine Venners ideale Standpunkt (Barometer-Stand) som efter deres reelle Værelser, opvarmede ikke med Luft, men med godt Bøgebrænde, og i den Henseende har du det for godt, til at lystes ved Forandring. Det faa vi formodentlig ogsaa at føle hos Sovø-Dronningen, der slutter sig til det reelle; og enten saa den ideelle Betragtning af Stjernebillederne, som jeg kjender meget lidt til, kan høre mig eller ikke, saa er vi to lige gode Venner, skjønt ikke af den Grund, der sætter de fleste i Stand til at bruge det Omkvæd.

Ligeledes forholder det sig naturligvis med min Anskuelse af Menneskelivets historiske Udviklingskamp, der er min ideelle Side, som jeg har bedt alle Læsere offentlig og beder dig især skille Saa godt du kan fra det reelle i min Haandbog, som jo skal være det Billede, Fortiden selv har givet os af Livet paa den store Skueplads, og som maa staa klart for os, før vi kan have nogen som helst grundet Mening om dets Forhold og Betydning. Din Indvending mod min Anskuelse, at den skarpt. afsondrede det guddommelige og det dæmoniske som de eneste Faktorer, rammer imidlertid næppe min Fremstilling i Haandbogen, der netop skiller sig fra mine forrige historiske Bøger deri, at den aabenbar stiler paa at lade alt menneskeligt, selv hos Mahomed, ske Ret, og gennemfører kun Modsætningen mellem Aand og Aandløshed, for saa vidt den spejler sig i Kampen mellem Menneske- og Dyr-Livet paa den store Skueplads. Her kans. 177 jeg umulig gjøre Individet Uret, da jeg slet ikke indlader mig paa, hvad de var i dem selv, men kun, hvad de i deres Forbindelse stiledede paa; og jeg begriber slet ikke, hvorledes man kan være en erklæret Tilhænger af Menneskeaaend og dens Udvikling til Klarhed og Udødelighed, uden at bryde Staven over enhver Virksomhed, der enten trodsede Aand eller stiledede paa det modsatte; skjønt man vist nok godt kan finde, at den dyriske Modstand efter Omstændighederne var aldeles nødvendig, baade for at holde Aanden vaagen og fremkalde den Udvikling, der kun sker gennem Kamp. Naar jeg saaledes fordømmer den romerske Virksomhed som et Mordanslag paa Mennesket i alle Henseender, da frakjender jeg jo derved lige saa lidt alle romerske Enkeltmænd Menneskelighed, som jeg, ved at løfte den græske Virksomhed til Skyerne, nægter, at mange græske Enkeltmænd var Dyr; og er selv dette dunkelt i min Bog, da beviser det kun, hvor ulykkelig en Bog, som alt det umælende, er, naar den skal tale for sig selv. — Af hvad Folkefærd for Resten Raael er, vil vi ikke tvistes om; thi han kunde gjerne nedstamme i lige Linje fra Mars og Venus, uden at det gjorde mindste Forskjel paa min Anskuelse; men hans Navn er rigtig nok ebræisk, og det var kristelige og græske Ideer, der oplivede hans Øje og opvarmede hans Farver. — Hele det næste Hæfte vil optages af Korstogene, som det har interesseret mig højlig at se malede af Tiden selv med deres rette Farve, som det mageløse.

Hvorfor har I Sorøanere ikke paa jeres bare Knæ bedt Spidsborgerne i Roskilde om Livet? eller vil I endelig endnu i hele to Aar ligge døde og magtesløse? Det er et Samvittigheds-Spørgsmaal, ikke til dig, men, som det lyder, til jer alle, som dog, saa, vidt der er Liv i jer, maa føle, I staa med begge Ben i Graven og præke for Ormene, der sikkert ikke ved eders Besværgelser enten kan eller vil skifte Natur og blive levende Mennesker, men i det højeste blive lidt ivrigere til at æde de døde! Havde I gjort et eneste Skridt, s. 178 da er jeg vis paa, at der i Petitjonen om Realskoler vilde indflydt en Bøn om at forvandle jer Ormegaard til en Højskole for Livet; og selv Udsigten dertil vilde været frydelig, endsige da Forvandlingen selv, der næppe vilde blevet fjærn. Himmelens og Jordens Skikkelse véd I at bedømme, men hvi kjende I ikke Tidernes Tegn! — Dog, Vor-Herre er Daarers Formynder; det, siger gamle Heiberg, er Danmarks Trøst, og den trænger vi alle til, H. ikke mindst, saa jeg fortvivler lige saa lidt om Sorø, som om noget af alt det gode, der kan times i denne onde Verden; thi derpaa har Vor-Herre altid været rund imod os, og han vil være saa fremdeles, det føler jeg med Glæde, vist ikke for vor Dyds, men netop for vor Daarligheds Skyld, som har det gode ved sig, at vi ikke er for kloge, som gjør al Ulykke i Verden.

12*

Søstre hilse dig, som du nok véd, ganske hjertelig, mens du og din Kone ganske ærlig tilønskes et glædeligt og lyksaligt Nyaar af ham, der vel kun er Hælvden Menneske og Hælvden Bogorm, men dog i det hele

din gamle Ven
N. F. S. Grundtvig.